

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2022. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.11.18>

УДК 336.71

V. M. Kharabara,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та кредиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8555-6440>*

R. I. Greshko,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та кредиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3054-356X>*

O. V. Tretyakova,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та кредиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8993-9051>*

O. V. Gladchuk,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та кредиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2362-1224>*

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

V. Kharabara,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Finance and Credit, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

R. Greshko,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Finance and Credit, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

O. Tretyakova,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Finance and Credit, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

O. Gladchuk,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Finance and Credit, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

MECHANISM OF PROVIDING FINANCIAL STABILITY OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE

Досліджено фінансову стабільність банку, її сутність та значення. Систематизовано наявні погляди вчених на поняття «фінансова стабільність» та «фінансова нестабільність». Виокремлено основні підходи щодо визначення узагальненого поняття фінансової стабільності банку, а саме як: стан усієї сукупності фінансових відносин банку; збереження рівноваги та ефективного взаємозв'язку; здатність протистояти зовнішнім та внутрішнім впливам зберігаючи стійку рівновагу; здатність розподіляти фінансові ресурси, забезпечувати управління фінансовими ресурсами; досягнення позитивного фінансового результату; динамічний, поступальний розвиток банку. Систематизовано перелік внутрішніх та зовнішніх чинників, які впливають на фінансову стійкість банків з урахуванням специфіки їх діяльності в Україні. Визначено, що для забезпечення фінансової стабільності банківської системи потрібен чіткий організаційно-економічний механізм, який має включати: регламентацію; зовнішніх і внутрішніх суб'єктів; параметри впливу Національного банку України на фінансову стабільність банківської системи, параметри функціонування державних банків, параметри функціонування банків з іноземним капіталом, параметри функціонування банків із вітчизняним приватним капіталом, рух фінансових потоків у межах банківської системи. Практична значущість механізму полягає у поєднанні методологічного, організаційно - інструментального, інформаційно-аналітичного, методичного забезпечення та у спрямуванні їхньої дії на забезпечення здатності банківської системи підтримувати стан фінансової рівноваги, протистояти негативному впливові зовнішніх і внутрішніх факторів, нейтралізувати ризики і кризові тенденції, ефективно виконувати свої функції. Узагальнено недоліки у функціонуванні системи забезпечення фінансової стабільності кредитних установ в Україні та окреслено напрями їх подолання, інструментарій реалізації яких буде конкретизовано у подальших дослідженнях.

The financial stability of the bank, its essence and importance are investigated. The existing views of scientists on the concepts of "financial stability" and "financial instability" are systematized. The main approaches to the definition of the generalized concept of financial stability of the bank, namely as: the state of the totality of financial relations of the bank; maintaining balance and effective interconnection; ability to withstand external and internal influences while maintaining a stable balance; ability to allocate financial resources, to ensure the management of financial resources; achieving a positive financial result; dynamic, progressive development of the bank. The list of internal and external factors that affect the financial stability of banks, taking into account the specifics of their activities in Ukraine, is systematized. It is determined that to ensure the financial stability of the banking system requires a clear organizational and economic mechanism, which should include: regulation; external and internal actors;

parameters of influence of the National Bank of Ukraine on the financial stability of the banking system, parameters of functioning of state-owned banks, parameters of functioning of banks with foreign capital, parameters of functioning of banks with domestic private capital, movement of financial flows within the banking system. The practical significance of the mechanism lies in the combination of methodological, organizational, instrumental, information-analytical, methodological support and in the direction of their action to ensure the ability of the banking system to maintain a state of financial balance, to withstand the negative impact of external and internal factors, to neutralize risks and crisis trends, to effectively perform its functions. The shortcomings in the functioning of the system of ensuring financial stability of credit institutions in Ukraine are generalized and the directions of their overcoming are outlined, the tools for their implementation will be specified in further studies.

Ключові слова: *кредитні установи, механізм, фінансова стабільність, фінансова стійкість; функції системи забезпечення фінансової стабільності кредитних установ.*

Keywords: *credit institutions, mechanism, financial stability, financial stability; functions of the system of ensuring financial stability of credit institutions.*

Постановка проблеми. Банківська система відіграє вкрай важливу роль у контексті забезпечення ефективного функціонування сучасної економіки. Саме банки забезпечують в Україні більшу частину операцій щодо накопичення тимчасово вільних коштів підприємств, громадян, та в подальшому розміщують їх у різноманітних якісних доступних активах, наприклад, у власному кредитному портфелі. Як результат, фінансові ресурси переходять від тих осіб, які не мають змоги або не бажають їх раціонально використовувати у своїй бізнес-діяльності, до тих юридичних та фізичних осіб, які готові на даний момент платити більше за такі ресурси. Як результат, ті підприємства, які характеризуються високою якістю бізнес-моделі, здатні інтенсифікувати свою операційну діяльність, а ті особи, які накопичили капітал, можуть отримати за нього певний процент в межах депозитного договору. Тому роль банківської системи є надзвичайно важливою в сучасних умовах.

Актуальність дослідження різко підвищується в умовах вкрай негативного деструктивного впливу війни, що призводить до перебоїв у нормальному функціонуванні різноманітних комерційних організацій, у тому числі і банків. В таких умовах Національний банк України повинен шукати

можливості для формування такого середовища, яке дозволить зберегти фінансову стійкість більшості комерційних банків, особливо системно важливих, для мінімізації негативного впливу поточних загроз. Якщо раніше регулятор застосовував інструменти для накопичення подушки безпеки, певного зниження рентабельності роботи банків у періоди економічного зростання для полегшення проходження різноманітних криз, то в поточній ситуації слід вивільняти накопичені раніше фонди для вчасної протидії внутрішнім та зовнішнім шокам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням дослідження явища фінансової стабільності банківської системи в умовах кризи займалися українські та зарубіжні вчені, в тому числі: Ф. Мишкін, Е. Девіс, Дж. Чант, Г. Вуд, В. Ален, М. Фут, Е. Крокетт, Дж. Лейгер, Т. ПадоаСкьоппа, Г. Шінасі, О. Васюренко, А. Мороз, В. Ричаківська, Т. Косова, П. Конюховський, Р. Коповська.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є вивчення теоретичних засад щодо розуміння фінансової стабільності банківської системи та висвітлення методів та інструментів забезпечення фінансової стабільності банківської системи в умовах кризи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий сектор є однією з підсистем державної економіки, найважливішим елементом якого є банківська система. Банківська система є основою функціонування держави, інструментом проведення будь-яких внутрішньодержавних та міждержавних розрахунків [1]. Поняття «фінансова стабільність» бере свій початок з виникнення питань, пов'язаних з появою та подоланням фінансових криз, з якими уряди й центральні банки практично всіх країн зіштовхувалися в різні історичні періоди. Незважаючи на те, що широка академічна дискусія щодо сутності фінансової стабільності триває вже достатньо довго, загально визнаного визначення фінансової стабільності досі не існує. Так, фінансова стабільність може мати обернене визначення - як відсутність фінансової нестабільності. Концепція фінансової стабільності виникла порівняно недавно, а саме після того, як у 1990-х роках світом прокотилась низка системних фінансових криз. В

умовах бурхливого розвитку процесів економічної глобалізації, лібералізації руху капіталу, відкриття національних ринків фінансових послуг для іноземного капіталу накопичувалися фінансові дисбаланси, які час від часу розряджалися потужними фінансовими кризами [4].

Таблиця 1. Підходи до визначення понять «фінансова стабільність»

<i>Автор</i>	<i>Визначення</i>
<i>Фінансова стабільність</i>	
Г. Вуд, В. Ален	Фінансова стабільність розглядається, як: «...стан, в якому велика кількість сторін, незалежно від того, є вони домогосподарствами, компаніями чи приватними підприємцями, зазнають фінансових криз, в наслідок їхніх дій які за інших рівних умов до кризових явищ не приводили, тоді сукупність цих кризових явищ призводить до негативних макроекономічних наслідків».
М. Фут	«Фінансова стабільність визначається: а) грошовою стабільністю; б) рівнем зайнятості населення, близьким до нормальної норми зайнятості в економіці; в) довірою економічних суб'єктів до фінансових установ і ринків; г) відсутністю відносних коливань цін на реальні чи фінансові активи».
Е. Крокетт	«Фінансова стабільність це відсутність нестабільності, ситуації, в якій економічна діяльність перебуває під негативним впливом коливань цін на фінансові активи або існує нездатність фінансових установ виконувати взяті на себе зобов'язання».
Дж. Лейгер	«...мету стабільності фінансової системи можна визначити, в широкому розумінні, як уникнення перешкод для фінансової системи, які можуть спричинити значні витрати, що вплинуть на реальну продуктивність».
Т. Падоа-Скьоппа	«Фінансова стабільність □ це умова, коли фінансова система здатна протистояти шокам, не поступаючись місцем сукупним процесам, що погіршує розподіл заощаджень на інвестиційні можливості та обробку платежів в економіці».
Г. Шінасі	«Фінансова система знаходиться в діапазоні стабільності кожного разу, коли вона здатна сприяти (а не перешкоджати) продуктивності економіки та розсіювати фінансові дисбаланси, які виникають ендогенно або внаслідок значних несприятливих та непередбачуваних подій».
Г. Вуд, В. Ален	«Фінансова стабільність описується як стан справ, в якому навряд чи настане стан фінансової нестабільності ...».

Джерело: складено автором на основі [9, 14]

Варто зазначити, що в економічній літературі та в практиці управління банківською діяльністю часто спостерігається ототожнення понять “фінансова стабільність ” та “фінансова стійкість банківської системи”, проте відмінність між ними існує. Говорячи про значення банківської системи, слід зрозуміти змістове наповнення банківської діяльності. Таким чином, виділено 4 основних підходи, а саме функціональний, виробничий, портфельний і посередницький.

Таблиця 2. Концептуальні підходи до визначення змісту банківської діяльності

Підходи	Характеристика	Представники
Функціональний	банківська діяльність визначається переліком функцій банківських установ у національному господарстві та банківськими послугами	П. Роуз, Е. Долан, П. Самуельсон, А. Мороз, В. Ричаківська, Т. Косова, Р. Коповська
Портфельний	банківська діяльність досліджується як процес управління грошовими потоками в процесі розміщення та залучення банківських ресурсів	О. Васюренко, Г. Азаренкова, Дж. Сінкі, Кейн, Сілі, В. Балтенспенгер
Виробничий	банківська діяльність визначається як виробничий процес, який трансформує банківські ресурси і дохідні активи. За такого підходу актуальною є теорія фірми	М. Клейн, М. Монті, Н. Мерфі, Ф. Бел., О. Карачун, Дж. Сінкі, П. Конюховський
Посередницький	банківська діяльність досліджується з інституційної позиції на мікро- та макрорівнях. Основною метою банківської діяльності на мікрорівні є отримання прибутку за рахунок економії, а на макрорівні – управління ризиками, подолання асиметричності інформації та зменшення трансакційних витрат	Дж. Бенстона, Д. Даймонд, Ф. Аллен, Д. Гейл, К. ван К. Сміт

Джерело: складено автором на основі [9, 14]

Згідно з виробничим банки виконують функцію трансформування отриманих фінансових ресурсів від власників та від вкладників, і перетворюють їх у різноманітні привабливі активи, наприклад, власний кредитний портфель, портфель цінних паперів тощо.

З точки зору портфельного підходу банки забезпечують управління фінансовими потоками, їх балансування з метою збереження власної стійкості та генерування прибутку. Функціональний підхід проявляється у стабілізаційній, трансформаційній функціях, функції створення грошей.

Відповідно до посередницького підходу банк створює додану вартість за рахунок наявності асиметричної інформації.

Він постійно шукає можливості для зниження своїх витрат при забезпеченні перетікання коштів від одного джерела до інших, що і дозволяє постійно підвищувати загальний рівень економічного розвитку. Якісна робота банків забезпечує зниження ризиків в системі.

Відповідно, сутність банківської системи можна також розглядати з декількох позицій. Інституційний підхід можна розділити на два елементи. Перший означає, що банківська система означає сукупність банків. Другий підхід, «розширений інституційний», означає, що банківська система являє собою як сукупність комерційних банків, так і інших учасників ринку, наприклад, включає в себе регулятора, який здійснює значний вплив на реалії роботи кредитних організацій.

З точки зору системного підходу мова йде про банківську систему як сукупність елементів, що забезпечують переміщення фінансових ресурсів між різноманітними економічними агентами. Важливо розуміти, що не лише банки виконують функцію перетікання грошових коштів між фізичними та юридичними особами.

Основними функціями, покладеними на механізм забезпечення фінансової стабільності банківської системи, є:

- змістовне «перезавантаження» макропруденційної складової загальноекономічної політики держави, спрямоване на підвищення здатності протистояти зовнішнім і внутрішнім впливам;

- урахування процесно-потокового підходу та формалізація в'язків, які опосередковують рух фінансових ресурсів між суб'єктами фінансової системи;

- балансування вхідних і вихідних фінансових потоків через постійний моніторинг, оцінювання, діагностування та виявлення потенційних ризиків, які загрожують потенційними дисбалансами усїєї фінансової системи;

- забезпечення реалізації принципу пропорційності та інтенсивності наглядових стратегій і процедур залежно від ступеня значимості банку на ринку (ступінь впливу негативних факторів на банківську систему та економіку загалом) і рівня ризику, який він продукує (визначається на основі бізнес-моделі банку);

- забезпечення адаптивності регулювання банківської системи (та створення умов для розвитку нових фінансових інструментів і бізнес-моделей, які відповідають вимогам динамічного середовища в Україні та світі);

- формування ефективного та конкурентоспроможного середовища, спроможного забезпечити зростання стабільності та привабливості банківської системи; підвищення рівня довіри до банків як висхідної якісної категорії інституційної архітектури банківської системи; - згладжування циклічності розвитку фінансової та економічної систем; - мінімізація дії внутрішніх і зовнішніх загроз та ризиків [5].

На нашу думку регулювання стійкості банківської системи означає застосування різних методів та інструментів державними органами для забезпечення прогнозованих та низьковолатильних умов здійснення своєї діяльності учасниками банківської системи.

Основою механізму забезпечення фінансової стабільності банківської діяльності є системний і процесно-потоківий підходи, а також принципи, на яких ці підходи ґрунтуються. Також вважаємо за доцільне разом із загальними принципами системного підходу включити до методологічної складової специфічні принципи забезпечення фінансової стабільності банківської системи щодо банківського регулювання:

- цілеспрямованість - апріорне врахування в усіх складових макропруденційної політики цільової мети - забезпечення фінансової стабільності банківської системи;
- відкритість - відповідні коригувальні дії ключових органів, які забезпечують досягнення системою фінансової стабільності, мають бути максимально прозорими та зрозумілими іншим учасникам ринку для досягнення суспільного консенсусу щодо узгодженості цілей розвитку банківської системи та відповідних регуляцій;
- ієрархічна узгодженість - взаємодія регуляторних складових, орієнтованих на узгодженість макроекономічних впливів (спрямованих на пропорційний розвиток усіх секторів фінансової системи) та інтересів розвитку банківської системи (спрямованих на досягнення фінансової стабільності);

- цілісність регулювання - будь-які регуляції, спрямовані на забезпечення фінансової стабільності банківської системи, направлені на досягнення цілісності усіх структурних складових банківської системи;
- стимулювання - усі запроваджені управлінські впливи та регуляції повинні стимулювати задіяних учасників до активної участі в досягненні результату, на який вони спрямовані;
- збалансованість інтересів - макропруденційна політика, яка забезпечує фінансову стабільність банківської системи, враховує інтереси не тільки ключових ринкових суб'єктів (домогосподарства і корпорації), які формують вхідні фінансові потоки до банківської системи), а й суспільства (яке, зазвичай, зазнає негативного впливу від банківських криз) і власників банків (які відповідають акціонерним капіталом за результати ризик-менеджменту своїх банків);
- відповідальність - усі відносини, які опосередковують банківську діяльність, перебувають у правовій площині, за порушення яких відповідальність несе будь-який їхній суб'єкт (незалежно від рівня управлінського впливу);
- законність - суб'єкти та об'єкти регулювання реалізують свою діяльність виключно у правовому полі відповідно до чинної нормативно-правової бази [5].

Про це регулятор визначає вимоги щодо тих учасників, хто бажає отримати ліцензію на здійснення банківської діяльності. Визначаються мінімальні характеристики щодо розміру статутного капіталу, інші сторони такого питання, що забезпечує мінімально допустимий рівень фінансової стабільності на початковому етапі створення організації.

Також до елементів адміністративного регулювання можна віднести нагляд за банківською діяльністю, формування рекомендацій щодо діяльності банків, встановлення обмежень у рамках такої кредитної та іншої діяльності.

Також у руках центрального банку наявний величезний обсяг інструментів для впливу на різних учасників ринку. Якщо у випадку зі звичайними підприємствами вони мають право самостійно вибирати управлінців, то в разі потреби центральний банк має можливість замінити представника вищого менеджменту банку або навіть ввести до організації тимчасову адміністрацію

(рис. 1).

Призначення тимчасової адміністрації забезпечує вирішення кількох завдань. По-перше, такі фахівці проводять більш детальне вивчення поточного стану справ організації. По-друге, вони використовують інструменти для мінімізації ймовірності втрати активів, наприклад, під час виведення їх власниками з фінансової установи. По-третє, такі фахівці здатні запропонувати план або подальшого відновлення банку або його раціонального виведення з ринку.

Вкрай важливим напрямом є індикативне регулювання. Насамперед, центральний банк встановлює значення нормативних показників кредитного ризику, ризику втрати ліквідності, достатності власного капіталу, і навіть інших типів показників. Банківська установа має слідувати за дотриманням таких значень. Це вказуватиме співробітникам Національного банку України на прийнятний рівень ризиків у банківській системі загалом та в окремих організаціях зокрема.

Рис. 1. Інструменти і методи державного регулювання діяльності банків
Джерело: складено автором за матеріалами [5, 6, 7, 9,]

Також центральний банк встановлює вимоги щодо формування резервів в залежно від інтенсивності кредитних операцій, що здійснюються. Це дозволить уникнути ситуації надмірно агресивного надання наявних у розпорядженні банку коштів позичальникам.

Якщо фінансова установа втратила свою стійкість, то центральний банк може застосувати рефінансування або інші інструменти для того, щоб дещо поповнити обсяг коштів, що є у розпорядженні банку. Якщо внутрішня криза є несуттєвою, такий захід здатен відновити нормальну траєкторію подальшого розвитку.

Хоча облікова ставка є не лише інструментом впливу на банківську сферу, але в контексті стійкості банківської системи цей параметр також відіграє важливу роль. Він визначає вартість залучення фінансових ресурсів банком, наприклад, у разі залучення коштів підприємств та фізичних осіб на депозитні рахунки [9].

Курс валюти також не є аспектом, який стосується лише комерційних банків, але цей параметр впливає на рівень ризиків, які приймають на себе учасники банківського ринку. Зазвичай вони формують активи та джерела їхнього фінансування в доларах США та інших валютах. Звичайно, більшу частину становлять гривневі кредити та депозити, але ті, що сформовані у валюті, також відіграють важливу роль. Це означає, що якщо відбувається значне коливання курсу національної валюти, обсяг зобов'язань у гривневому еквіваленті у банків різко підвищується, а якість наданих кредитів та інших активів, зазвичай, знижується. Тому важливо контролювати стійкість курсу валюти для забезпечення стабільності банківської системи [8].

Центральний банк також визначає необхідність формування буферу капіталу. У цьому контексті важливим є контрциклічний буфер капіталу. Такий інструмент дозволяє накопичувати певний обсяг капіталу протягом періоду зростання економіки, а в кризові періоди банки отримують можливість використовувати накопичені раніше кошти для адекватного реагування на внутрішні та зовнішні шоки.

Вкрай важливою є аналітична робота спеціалістів регулятора. НБУ

визначає практичні аспекти застосування індикаторів ризику для того, щоб зрозуміти поточний рівень стійкості конкретного банку. Йдеться про розрахунки нормативів ліквідності, кредитного ризику, достатності чи недостатності капіталу. Індикатори ліквідності відображають здатність банку виконувати зобов'язання перед вкладниками та іншими кредиторами, тоді як рівень достатності капіталу свідчить про наявність певної подушки безпеки, яку можна використовувати у разі, якщо виникнуть непередбачені зовнішні та внутрішні шоки. Індикатори кредитного ризику свідчать про збалансованість кредитної політики банку.

Загалом слід відмітити, що постійний аналіз конкретної банківської установи працівниками НБУ відіграє значну роль у забезпеченні її стійкості, адже дозволяє вчасно застосувати доступні інструменти. Ефективність управління активами дозволяє отримати важливу інформацію про кредитну установу. Вища прибутковість активів означає, що банк є стійким до зовнішніх та внутрішніх чинників, які можуть несподівано погіршити його фінансовий стан.

Наприклад, якщо відбувається відтік депозитних ресурсів фізичних осіб, то постійний приплив коштів через високу прибутковість забезпечить здатність замінювати втрату вкладів фізичних осіб за рахунок отриманого прибутку. Також цей показник буде свідченням компетентності управлінців у банках та може бути використаний для прийняття відповідних рішень акціонерами та іншими органами вищого управління. Також важливим є аналіз диверсифікованості активів. Наприклад, якщо комерційний банк фінансує лише підприємства певної галузі, то у разі, якщо кон'юнктура ринку погіршиться, рентабельність підприємств у галузі знизиться, як і здатність компаній ефективно діяти на конкурентному ринку. Відповідно банк може втратити свою фінансову стійкість і збанкрутувати. Формування диверсифікованої структури активів дозволяє легше реагувати на різні проблеми в окремих галузях економіки. Тому важливо формувати виважений кредитний портфель, інвестиційний портфель та інші активи. Також аналіз темпів нарощування активів вказуватиме на напрями розвитку банку, його пріоритети та

перспективи. Наприклад, підвищення суми інвестиційного портфеля говоритиме про те, що банк акцентує свою увагу на фінансових інструментах фондового ринку.

Тобто аналіз також є важливим інструментом для забезпечення фінансової стійкості комерційного банку з боку НБУ.

Висновки. Підводячи підсумок, зазначимо, що сформульовані такі висновки. Аналіз різних підходів щодо сутності банку, банківської діяльності та банківської системи дозволили сформулювати власне визначення. Банківська система означає як сукупність організацій, які забезпечують фінансово-кредитне обслуговування фізичних та юридичних осіб, формування депозитних вкладів, розміщення отриманих фінансових ресурсів від власного імені, забезпечують ведення банківських рахунків підприємств та громадян, так і організації, які забезпечують довгострокове прогнозоване стійке функціонування першої групи. Виявлено, що банківська система виконує ряд функцій, а саме трансформаційну, створення грошей і регулювання грошової маси та стабілізаційну функцію. Банківська система складається з центрального банку та комерційних банків; виділено адміністративні та індикативні підходи до регулювання стійкості банківської системи. Вказано, що це поняття означає застосування різних методів та інструментів державними органами для забезпечення прогнозованих та низьковолатильних умов провадження своєї діяльності учасниками банківської системи. Визначено, що важливими інструментами державного регулювання сталості банківської системи є буфер капіталу, нормативи відрахування резервів, обов'язкові економічні нормативи, ліцензування та інші.

Література

1. Довгань Ж.М. Економічна суть фінансової стабільності банківської системи України. *Наука молода*. 2016. № 25. Сс.26-39. URL: <https://u.to/8dVfHA> (дата звернення: 05.10.2022 р.).

2. Дзюблюк О. Актуальні проблеми розвитку банківської системи України. *Банківська справа*. 2016. № 1. Сс. 3-32. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3680> (дата звернення: 6.10.2022 р.)
3. Король М. М. Еволюція державного регулювання європейської банківської системи. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. Випуск 45. 2020. Сс. 21-26. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/45_2020_ukr/6.pdf (дата звернення: 10.10.2022 р.)
4. Коваленко В.В., Радова Н.В. Моніторинг фінансової стабільності банківської системи України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Випуск 2 (19). 2019. Сс. 321-330. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/19_2019/19_2019.pdf#page=322 (дата звернення: 05.10.2022 р.)
5. Кузнецова А.Я., Погореленко Н. П. Механізм забезпечення фінансової стабільності банківської стабільності України. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/download/2950/2956> (дата звернення: 6.10.2022 р.)
6. Кузнецова А.Я., Погореленко Н. П. Концептуальні положення забезпечення стабільності банківської системи. URL: <https://is.gd/NYBieB> (дата звернення: 6.10.2022 р.)
7. Кузьма Н. М., Лінтур І. В. Оцінка впливу державного регулювання на діяльність банківського сектору України. Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА». Випуск 2(27) 2019. Сс. 185-190. URL: <https://is.gd/o3LU8G> (дата звернення: 09.10.2022 р.)
8. Марич М. Г. Оцінка фінансової стійкості комерційних банків України на сучасному етапі розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. Сс. 698-703. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/142.pdf> (дата звернення: 6.10.2022 р.)
9. Огородник В.В. Концептуальні підходи до визначення поняття «Банк із державною участю». *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2018. № 2 (87). URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/482717.pdf> (дата звернення: 05.10.2022 р.)

10. Пугач А. М., Демчук Н. І. Державне регулювання банківського сектору в умовах економічної кризи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 22, частина 3. • 2018. Сс. 38-41. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/22_3_2018ua/11.pdf (дата звернення: 10.10.2022 р.).

11. Рудевська В. І. Теоретичні підходи до визначення сутності банківської діяльності. *Підприємництво та інновації*. 2020. №12. Сс. 194-199. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/332/326> (дата звернення: 06.10.2022 р.).

12. Стратегія Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64754192>. (дата звернення: 10.10.2022 р.).

13. Стечишин Т.Б., Дідик М.М. Забезпечення стабільності банківської системи в умовах фінансової кризи. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 16. Сс. 808-817. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/123.pdf (дата звернення: 07.10.2022 р.).

14. Щербатих Д., Білик В. Концептуальні підходи до визначення змісту банківської діяльності у сучасних умовах. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. Випуск 41, частина 1. 2016. Сс. 84-88. URL: <https://is.gd/jpmfCx> (дата звернення: 05.10.2022 р.).

References

1. Dovgan, J.M. (2016), “Economic essence of financial stability of the banking system of Ukraine”, *The science is young*, [Online], vol. 25, pp. 26-39, available at: <https://u.to/8dVfHA> (accessed October 05, 2022)

2. Dziublyuk, O. (2016), “Actual problems of development of the banking system of Ukraine”, *Banking business*, [Online], vol. 1, pp. 3-32, available at: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3680> (accessed October 06, 2022)

3. King, M. M. (2022), “Evolution of state regulation of the European banking system”, *World economy and international economic relations*, [Online], vol. 45, pp. 21-26, available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/45_2020_ukr/6.pdf (accessed October 10, 2022)

4. Kovalenko, V.V. and Radova N.V. (2019), "Monitoring of financial stability of the banking system of Ukraine", *Eastern Europe: economy, business and management*, [Online], vol. 2 (19), pp. 321-330, available at: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/19_2019/19_2019.pdf#page=322 (accessed October 05, 2022)
5. Kuznetsova, A.Y. and Pogorelenko, N.P., "Mechanism of ensuring financial stability of the banking stability of Ukraine", [Online], available at: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/download/2950/2956> (accessed October 06, 2022)
6. Kuznetsova, A.Y. and Pogorelenko, N.P., "Conceptual provisions of ensuring the stability of the banking system", [Online], available at: <https://is.gd/NYBieB> (accessed October 06, 2022)
7. Kuzma, N. M. and Lintur, I. V.(2019), "Assessment of the impact of state regulation on the activities of the banking sector of Ukraine", *International scientific journal "EDUCATION AND SCIENCE"*, [Online], vol. 2 (27), pp.185-190, available at: <https://is.gd/o3LU8G> (accessed October 09, 2022)
8. Marych, M. G. (2017), "Assessment of financial stability of commercial banks of Ukraine at the present stage of development", *Global and national problems of the economy*, vol. 17, pp. 698-703. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/142.pdf> (accessed October 06, 2022)
9. Ohorodnyk, V.V. (2018), Conceptual approaches to the definition of "Bank with state participation", *Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade*, [Online], vol. 2 (87), available at: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/482717.pdf> (accessed October 05, 2022)
10. Pugach, A. M. and Demchuk, N. I. (2018), "State regulation of the banking sector in the economic crisis", *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, [Online], vol. 22, part 3, pp. 38-41, available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/22_3_2018ua/11.pdf (accessed October 10, 2022)
11. Rudevskya, V. I. (2020), Theoretical approaches to defining the essence of banking activity", *Entrepreneurship and innovation*, [Online], vol.12, pp. 194-199,

available at:<http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/332/326> (accessed October 10, 2022)

12. National Bank of Ukraine (2022), “Strategy of the National Bank of Ukraine”, [Online], available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64754192> (accessed October 10, 2022)

13. Stechyshyn, T.B. and Didyk M.M. (2018), “Ensuring the stability of the banking system in the financial crisis”, *Economy and society*, [Online], vol. 16, pp. 808-817, available at:https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/123.pdf (accessed October 07, 2022)

14. Shcherbatykh, D. and Bilyk, V. (2016), “Conceptual approaches to determining the content of banking activity in modern conditions”, *Collection of scientific works of CSTU*, [Online], vol. 41, no. 1, pp. 84-88, available at: <https://is.gd/jpmfCx> (accessed October 05, 2022)

Стаття надійшла до редакції 02.11.2022 р.